

историческите процеси в света на естетическото. Те са поредната употреба на образа на героя естет в българската литература. Ако *естетът* от началото на века, потънал в сплин, болезнено отхвърлящ реалността, бележи раждането на модерната субективност (символизмът като болезнено изследване състоянието на печал, отчуждение, различие), то през 20-те години на XX век образът на *естета*, затворен в света на моралните си терзания, иронично се вгражда в декоративна мозайка от психологически състояния ("Покерът на темпераментите" на Чавдар Мутафов), с което се бележи крахът на индивидуалистичната естетика в света на масовата култура. В текстовете на Димитър Димов се появяват поредните превъплъщения на *естета* – човекът с книжно съзнание, свързано със света на масовата култура, опитващ се да вгради изкуството в живота, или естетът аристократ, свързан със света на хайлайфа, като експликация на фройдисткия субект, подвластен на несъзнаваното, надникнал в бездната на желанията. В книжния свят на изкуството дискурсът на изкушаващата и изпепеляваща страст е визуализиран чрез естетическите декорации на привидното – екзотиката на Юга ("Тютюн" и "Незавършения роман"), Ориента ("Поручик Бенц"), Испания ("Осъдени души"). Дискурсът на страстта е обвързан с дискурса на властта, на болестта и на смъртта. Естетическите наслагвания се свързват със засилена употреба на *меланхолните* образи. Обект на изследването е меланхолният образ, едно от лицата на *естета*.

*Меланхолията*⁴ през вековете е възприемана като болестно състояние: униние, безпокойство (Хипократ, 5-4 в. пр. Хр.); като знак за различни състояния на душата: от дълбока тъга до лудост (куртоазната поезия, XII в.); през средновековието присъства понятието леност - *acedia* на латински, като смъртен грях, дяволско изкушение; тиха и неопределена, безпричинна тъга (през XVII в.). Шекспир създава образа на меланхоличния герой (Хамлет), затворен в света на моралните си терзания. За

⁴ Задълбочено изследване върху съвременните измерения на меланхолията е книгата на М. Биенчик: Биенчик, М. Меланхолия. За тез, които никога изгубеното няма да намерят. С., 2002.